

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO **4/2006 vp**

**Valtioneuvoston selvitys Lissabonin strategias-
ta kasvun ja työllisyyden parantamiseksi —
Suomen kansallinen toimintaohjelma 2005—
2008**

**Valtioneuvoston selvitys Lissabonin strategiaa
koskevasta komission kevätraportista**

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 21 päivänä lokakuuta 2005 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen Lissabonin strategiasta kasvun ja työllisyyden parantamiseksi — Suomen kansallinen toimintaohjelma 2005—2008 (E 88/2005 vp) sekä 8 päivänä helmikuuta 2006 valtioneuvoston selvityksen Lissabonin strategiaa koskevasta komission kevätraportista (E 138/2005 vp) talousvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

- johtaja Jukka Ahtela ja johtava asiantuntija Hannele Pohjola, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ylijohtaja Juhani Jokinen, Kilpailuvirasto
- johtaja Pekka Salomaa, Energiateollisuus ry
- apulaisjohtaja Matti Viialainen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- yliasiamies Esko Aho, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto SITRA
- johtaja Petri Peltonen, Teknologian tutkimuskeskus TEKES.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- erikoisasiantuntija Antti Romppanen, valtiovarainministeriö
- kaupallinen neuvos Janne Känkänen ja erikoistutkija Hannu Lipponen, kauppa- ja teollisuusministeriö

Viitetiedot

Valiokunta päätti 10.2.2006 kokouksessaan yhdistää asioiden käsittelyt. Valiokunta on lisäksi käsitellyt asiaan E 138/2005 vp liittyvän jatkokirjelmän (1. VNK 13.2.2006).

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Kumpikin valtioneuvoston kirjelmä liittyy Lissabonin strategian toteuttamiseen. Kirjelmässä

E 88/2005 vp valtioneuvosto antaa selvityksen komissiolle toimitetusta Suomen kansallisesta toimenpideohjelmasta. Suomen keskeisinä haasteina nähdään talouden kansainvälistymisen pai-

neet tuotantorakenteeseen ja työmarkkinoille sekä väestön ikääntymisen seuraukset työmarkkinoille ja julkiseen talouteen. Valtioneuvoston tavoitteena on kehittää hyvinvointiyhteiskuntaa vahvistamalla kasvua, yrittäjyyttä ja työllisyyttä sekä parantamalla peruspalveluja.

Ohjelmaan sisältyy 11 makro- ja mikrotalouteen liittyvää painopistealuetta. Makrotalouden keskeisiä tavoitteita ovat talouden vakaus ja julkisen talouden kestävyys. Mikrotalouden osalta painotetaan rakenneuudistuksia, jotka edistävät kilpailukykyä ja tuottavuutta. Työllisyyspolitiikassa tavoitteina ovat työllisyysasteen nostaminen ja työmarkkinoiden toiminnan parantaminen.

Kirjelmä E 138/2005 vp sisältää komission Eurooppa-neuvostolle valmisteleman vuosittaisen edistymisraportin, jossa tarkastellaan Lissabonin strategian toteuttamista unionissa ja jäsenmaissa.

Komissio katsoo edistymisraportissaan, että poliittinen sitoutuminen Lissabonin strategian tavoitteisiin on olemassa: nyt on toimeenpanon aika. Komissio ehdottaa kasvun ja työllisyyden edistämiseksi neljää prioriteettia, jotka vaativat sekä eurooppalaisen että kansallisen tason toimia ja kumppanuutta. Komissio pyytää Euroopan johtajia sitoutumaan maaliskuun Eurooppa-neuvostossa näiden prioriteettitoimien toteuttamiseen vuoden 2007 loppuun mennessä. Prioriteetit ja komission ehdottamat toimenpiteet ovat: enemmän investointeja tietoon ja innovaatioihin, yrityspotentiaalin vahvistaminen etenkin PK-yritysten osalta, globalisaatioon ja ikääntymiseen vastaaminen sekä tehokas ja integroitu EU:n energiapolitiikka.

Suomen kansallisen Lissabon-uudistusohjelman osalta komissio toteaa, että siinä määritellyt keskipitkän aikavälin avainhaasteet ovat oikeaan osuneita. Komissio katsoo keskeiseksi haasteeksi kilpailun lisäämisen etenkin palvelumarkkinoilla. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää myös ikääntyvien työntekijöiden pitämiseen työelämässä. Näihin kahteen aiheeseen tulisi paneutua vuoden 2006 seurantaraportissa.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto voi pääosin yhtyä kirjelmässä E 138/2005 vp kuvattuun komission näkemykseen Lissabonin strategian toimeenpanon etenemisestä. Kevään Eurooppa-neuvoston tulisi kuitenkin komissiota selvemmin korostaa globalisaation mahdollisuuksien, sisämarkkinoiden toimivuuden ja kehittämisen sekä avoimen maailmantalouden merkitystä. Enemmän huomiota tulee kiinnittää tuottavuuden kasvun nopeuttamiseen sekä innovaatiopolitiikkaan laajasti määriteltynä.

Valtioneuvosto pitää komission valitsemia neljää prioriteettialuetta oikeina ja ajankohtaisina. Suomi suhtautuu kuitenkin varauksellisesti sellaisten yksityiskohtaisten tavoitteiden asettamiseen Eurooppa-neuvostossa, jotka merkitsevät selkeitä muutoksia vain vuosi sitten Eurooppa-neuvostossa hyväksyttyihin integroituihin suuntaviivoihin vuosille 2005—2008. Valtioneuvoston kanta sisältää yksityiskohtaisia tarkennuksia kaikkiin prioriteettialueisiin.

Valtioneuvoston kanta on kokonaisuudessaan kirjelmään E 138/2005 vp liittyvässä jatkokirjelmässä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valtioneuvoston kantoihin yhtyen valiokunta katsoo, että sekä Suomen kansallinen toimenpidesuunnitelma että komission esitykset Lissabonin strategian edistymisestä ja jatkotoimenpiteistä ovat oikean suuntaiset.

Valtioneuvoston kansallisiksi haasteiksi yksilöimät sektorit vastaavat pääosin valiokunnan edellisessä Lissabonin strategiaa koskeneessa lausunnossa (TaVL 2/2005 vp) esille nostamia alueita. Valiokunta haluaa tässä yhteydessä painottaa erityisesti palvelusektoria, joka kattaa laajan kirjon aloja rakentamisesta rahoitusmark-

kinoihin. Palvelujen sisämarkkinoiden avaaminen tulisi nykyistä selkeämmin nähdä kansallisenä etuna ja positiivisena mahdollisuutena sekä yrityksillemme että kuluttajille. Työn tuottavuuden lisääminen on haaste koko EU:lle. Suomen osalta sitä kaivataan erityisesti palvelusektorilla. Saadaksemme täyden hyödyn avautuvista markkinoista Suomen tulee panostaa uusiin teknologia-, palvelu- ja toimintatapainnovaatioihin, joiden merkitys hyvinvoinnin ja kilpailukyvyyn kannalta tulee valiokunnan näkemyksen mukaan kasvamaan entisestään (TaVL 20/2005 vp).

Komission esillenostamat yhteisötason painopisteet ovat ymmärrettävästi pitkälti samat kuin vuosi sitten. Innovaatiopolitiikan tuloksellisuus on valiokunnan näkemyksen mukaan unionin tulevan kehityksen kannalta keskeisin yksittäinen tekijä. Komission lähestymistapa aiheeseen painottuu hyvin pitkälle innovaatioiden rahoitukseen. Tämä on valiokunnan näkemyksen mukaan liian suppea näkökulma, ja sitä tulisikin laajentaa valtioneuvoston esittämään suuntaan. Kyse on laajasta osaamisen kehittämisen ja hyödyntämisen kattavasta kokonaisuudesta, jossa tulisi joustavasti saada käyttöön yhteisön voimavarat niin tiedeyhteisöissä kuin yrityksissäkin. Yritysten roolia ei tältä osin voi liikaa korostaa. Ilman kasvuun ja kehittymiseen houkuttelevaa yritysilmapiiriä ei synny innovaatioiden kysyntää eikä uutta liiketoimintaa (TaVL 30/2005 vp).

Komission merkittävimpana uutena avauksena on energiapolitiikan nostaminen neljän tärkeimmän prioriteetin joukkoon. Valiokunta pitää tätä erittäin tarpeellisenä lisäyksenä. Kohtuuhintaisen energian saannin turvaaminen ja yhteisön tuontienergiariippuvuuden vähentämi-

nen on yksi keskeisistä tekijöistä Lissabonin strategian toteutumisen kannalta (TaVL 19/2005 vp). Valiokunta pitää valtioneuvoston yhteistä energiapolitiikkaa koskevia kantoja jossain määrin varovaisina. Energiasektorin osalta valtioneuvosto näkee tarvetta yhteisötason toimille lähinnä kansainvälisen yhteistyön osalta. Valiokunta katsoo, että Suomen sisämarkkinoiden toimivuutta ja kehittämistä koskevan yleislinjan tulisi nykyistä selkeämmin koskea myös energiasektoria, jolla on tässä suhteessa vielä suuria haasteita edessään.

Lissabonin tavoitteiden toteuttaminen edellyttää jäsenmailta sitoutumista niin sisämarkkinoiden kuin globaalin taloudenkin kehittämiseen. Yhteisön sisällä on valiokunnan näkemyksen mukaan ollut viime aikoina selvästi nähtävissä paineita protektionismin lisäämiseen erityisesti suhteessa kolmansiin maihin. Käytännössä tämä on tullut esille mm. erilaisina suoja-toimenpidepyyntöinä. Tämän kaltainen ilmapiiri ei anna hyvää pohjaa jatkotyölle ja Suomen tulisikin voimakkaasti ajaa valtioneuvoston kannan mukaista globalisaation mahdollisuuksia ja avoimen maailmantalouden merkitystä painottavaa näkökulmaa.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta ilmoittaa,

että valiokunta yhtyy asiassa pääosin valtioneuvoston kantaan, mutta katsoo, että Suomen tulisi nykyistä selvemmin painottaa energiasektorin merkitystä kilpailukykytekijänä.

TaVL 4/2006 vp — E 88/2005 vp, E 138/2005 vp

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Jouko Laxell /kok
vpj.	Jari Leppä /kesk	Sirpa Paatero /sd
jäs.	Arto Bryggare /sd	Klaus Pentti /kesk
	Sari Essayah /kd	Antti Rantakangas /kesk
	Esko Kiviranta /kesk	Martin Saarikangas /kok
	Martti Korhonen /vas	Juhani Sjöblom /kok
	Seppo Lahtela /kesk	Oras Tynkkynen /vihr.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.